

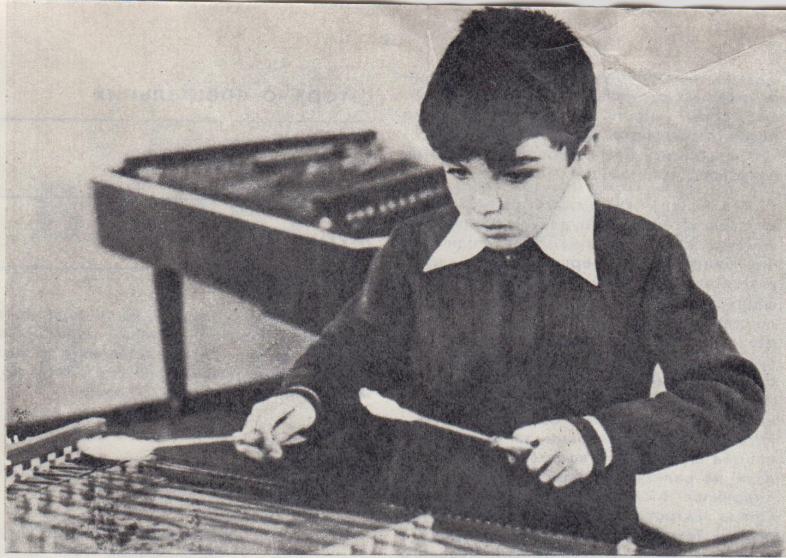
Директор школи мистецтв С. І. Назарець з своїми вихованцями.

ТУТ МУЗИ ГОСПОДАРКИ

Репортаж із Зорянської державної
експериментальної школи мистецтв

На етюдах юні художники.

Юний цимбаліст Сергій Мануйлик.

Між двома багатопверховими будинками — дзвінка площадка. З ранку до вечора лунають тут дитячі голоси. На фронтоні однієї будівлі напис: Зорянська середня школа. На фронтоні другої: Зорянська державна експериментальна школа мистецтва.

Експериментальна школа мистецтва. Поки що єдина в республіці. Тож варто, напевне, докладно розповісти про цей заклад, його вихованців і педагогів.

Просторий вестибюль. На стінах — розклади уроків, оголошення. На другий поверх збігають сходи. Затишно, око милує гарне архітектурне опорядження. Довкола — портрети, портрети... Відомі художники, актори, композитори. Відлунням — музичні звуки. Віолончель.

На дверях праворуч табличка: Клас хореографії. Ліворуч — кабінети директора, його заступника по навчальній частині.

Назустріч — елегантний, стрункий чоловік.

— Назарець Степан Іванович, — привіт-

но посміхається директор. — Познайомитись завітало? Прошу. Гостям в нашому селі завжди раді. Знаю, знаю, — перехоплює з вуст, — цікавитесь з чого і як, власне, ми починались.

А починалась школа так.

Де тільки не побував і в нашій країні, і за рубежем Володимир Антонович Плютинський. Оце недавно повернувся з-за океану. І скрізь придивлявся, аналізував. Чому так, міркував собі, що найвидатніші художники й актори — переважно міські жителі? Ясна річ, в місті — широта, можливості, і дітям для їхнього естетичного розвитку необмежений вибір. Як то кажуть — шукай, видумуй, пробуй... Село ж за давніми уявленнями чомусь і досі вважається в даному плані чимось другорядним. Невірно це. В корені невірно. Діти, де б вони не народились, всі однакові — допитливі, жагучі до знань. І їх вони мають одержувати в якнайповнішому обсязі, їм повсюди треба забезпечувати ґрунт для творчого самовираження.

Нині точно не встановити, коли зароди-

лася думка голови про експеримент по естетичному вихованню підростаючого покоління. Але вона зріла, окреслювалася реальними планами. Про них ще ніхто й не здогадувався, коли правління прийняло рішення про будівництво на центральній садибі нового палацу культури. Проект виявився вдалим. Усе передбачалося в ньому і для дорослих, і для малечі. Та Володимир Антонович на «розподіл місць» подивився по-своєму. Дорослі учасники художньої самодіяльності — прекрасно, їм пісня хороша чи вірш задушевний в праці допомагають. А дітей — ростити треба, виховувати, вести в майбутнє. Хто сказав, що селу потрібні тільки механізатори або доярки? Час не той. Сьогоднішній Зорі потрібні і свої професійні музиканти, художники, танцюристи, співаки. Тож слід готувати власні кадри — зорянські. Запропонував переглянути план проекту. Ще ніхто нічого достеменно не знав і декому було невямки, чого хоче голова. Чому раптом заманулося Володимирові Антоновичу в такий хороший проект вносити якісь зміни, щось добудувати, перебудувати? Переконавав, пояснював, що мріє про сільський осередок муз. Спочатку сумнівалися, стенали плечима, згодом повірили Плютинському. Знали, людина він серйозна, слів і громадських коштів на вітер не пускає. А голова вже жив днем завтрашнім. Яким стане його дітище? Хто здійснюватиме, здавалося б, фантастичну ідею? То мусить бути обізнана людина, ентузіаст, однодумець. А такого знайти ой не просто.

Приглядався Володимир Антонович до директора Дубровицької музичної школи. Обдарований музикант і керівник, який за 17 років згуртував навколо себе спаяний педагогічний колектив. Комуніст. Ще до завершення будівництва палацу і середньої школи, що злилася з ним в єдиному архітектурному ансамблі, лишилося з півроку, а Плютинський вже почав делікатні переговори з Назарцем.

— Мені було відомо, що в Зорі споруджується найкращий в області палац культури, — розповідає Степан Іванович. — Чував, що при ньому відкриється музична школа. Нічого дивного, подібних закладів у наших селах чимало. Та коли Плютинський повідав своє найпотаємніше, я здивувався: і музика, і образотворче мистецтво, і хореографія. Де взяти фахівців, чи набереться учнівський контингент, як вирішити проблеми, що з цього випливають: житло для викладачів, транспорт, який би привозив і відвозив дітей з навколишніх сіл, інструменти?.. Але Плютинський є Плютинський. Я погодився. А вже йшлося поки що про експериментальну школу мистецтва. Переїхав із сім'єю в Зорю. Офіційно відкрили школу 1 вересня 1977 року. Перші півроку вона існувала на колгоспні кошти, бо фінансовий рік в усіх державних установах починається з 1 січня.

Колгосп став нашим щедрим опікуном. Меблі за спецзамовленням виготовили в Ризі, придбали найзвучніші концертні роялі. Коли виникло питання про те, що духові інструменти кращого звучання є в Москві та Ленінграді, відрядили туди спеціалістів і закупили на десять тисяч карбованців флейт, альтів, фаготів тощо.

Школа мистецтва — не подібна на жодну із шкіл. Тому, щоб експеримент удался, щоб одразу ж не заклінило великий і складний механізм на якійсь дрібниці, слід було продумати все. Виникла потреба в магнітофонах, програвачах, інших технічних засобах, без яких нині важко уявити

Заняття по класу віолончелі веде Н. М. Мартишук.

Танцюють учениці хореографічного відділення.

навчально-виховний процес, і колгосп забезпечив нас ними. Ніби все приведено до одного знаменника. І які спеціальності викладатимуться, і де розмістяться музиканти, й де художники. Та зненацька знов проблема. Де на перших порах дітям узяти скрипки, бандури, акордеони, баяни, щоб готуватися вдома? Навіть скрипочку малюкові не просто підібрати, обов'язково потрібна порада фахівця, вчителя.

— Колгосп, мов добрий чарівник, прийшов на поміч, — продовжує Степан Іванович. — Незабаром додому всім, кому було потрібно, завезли й баяни, і бандури, і скрипки. Нині в школі працює 22 викладачі, на трьох відділах — музичному, образотворчому, хореографічному — навчається 227 дітей, майже половина учнів загальноосвітньої середньої школи.

На перший погляд може здатися, що хто захотів, того й прийняли до школи мистецтв. Ні, в нашій експериментальній до набору учнів підходимо диференційовано. Відділи хореографії та образотворчого мистецтва відкриті для бажаючих, музичний — тільки для тих, хто успішно склав іспит з музичної пам'яті, ритміки, хто має бездоганний слух. Існує конкурс, отже, існує і відсів. Гаряче взявся за навчання обдарованих хлопчиків і дівчаток один із фундаторів школи Віктор Михайлович Лихобаба. Душу вклав у роботу, тому й успіхи не забарилися. Нині юні музиканти вже виступають в академічних концертах, виконують складні твори.

Про В. М. Лихобабу ми ще почуємо, як не раз почуємо і про Григорія Васильовича Помилуйка, і про Ганну Василівну Шипілову, і про Володимира Антоновича Ущаровського, і про Ларису Федорівну Щербину — ентузіастів культурного будівництва на селі. Це завдяки їхнім невтомним старанням на сценах палацу і бригадних будинків культури виступають перед трударями духовий оркестр, народний інструментальний, бандуристи. Це вони проводять в усіх селах і присілках колгоспу лекції-концерти.

Але ось ще одна деталь. Якщо від сьогодні перекинути уявний місток в недалеке завтра, вимальовується така картина — років за 10—15 кожен другий колгоспник «Зорі комунізму» матиме середню музичну чи хореографічну освіту. А чи не стане це причиною міграції молоді з села? Адже з підвищенням естетичного рівня зростають і духовні запити. Тож обов'язково постане питання про вдосконалення і поглиблення мистецької освіти, всебічне використання підготовлених кадрів. І щоб господарство й надалі розвивалося нор-

мально, не порушуючи, зокрема, балансу трудових ресурсів, на наш погляд, варто вже тепер внести деякі корективи до плану соціального розвитку колгоспу. І тут не обійтись без науковців: соціологів, психологів, економістів.

... А школа живе своїм ритмом. Ось весело зграйкою випурхнули з хореографічного класу дівчатка. Білі спіднички, білі бантики — це першокласниці експериментальної. Щойно на уроці вони відшліфовували рухи, не раз повертались до станочка і починали знову й знову: раз, два, три — каблучок, раз, два, три — каблучок. Яків Олександрович Іванов прискіпливо помічає усе. У однієї поворот голови невизначений, в іншій — уповільнена реакція. Є у Якова Олександровича і його дружини, балерини за фахом, заповітна мета — щоб колгоспні діти виступали на великих сценах. І як же радує подружжя той факт, що їхні вихованці — Олена Ветрова, Олена Томчук, сестри Алла і Тетяна Жук нині беруть уроки у відомого майстра хореографії, чудового педагога, народної артистки СРСР Галини Кирилової, а Костянтин Гордійчук вступив до Московського хореографічного училища.

Галина Миколаївна часто приїжджає в Зорю, цікавиться успіхами шкільного балету, програмою, за якою навчаються діти. Адже бути учнем хореографічного відділення, значить, опанувати класичний балет і народний танець, ритміку і музику. Кожен юний танцюрист обов'язково оволодіває одним з музичних інструментів, а Оксана Галайко, наприклад, одразу двома: скрипкою й фортепіано.

Є у педагогів й інша спільна мета: мати при школі свій симфонічний оркестр, дати оперні, балетні вистави. Адже експериментом Героя Соціалістичної Праці, народної артистки СРСР Н. Сац доведено, що діти люблять і розуміють доступну їх вікові серйозну музику.

Кілька років сплине швидко, нинішні учні підروуть, наберуться вправності. І хто знає, може, ми ще прочитаємо на афішах: «Зорянський дитячий музичний театр». А база для цього існує. Прекрасні репетиційні зали палацу, досвідчені педагоги, зацікавлена турботливість колгоспу і, звичайно, таланти...

І розкриваються вони не тільки на сцені. Кожен з дітей любить творити, кожен в малечості по-своєму перемальовував з книжки Івана-царевича та Василису-красуню. Діти починають відчувати магічну силу олівця набагато раніше, ніж слова. Олівець допомагає осягати навколишній світ. Згодом в багатьох це захоплення минає. Може тому, що дитячу руку нікому направити, нікому розкрити секрети пензля і фарб.

У наймолодших зорянців цієї проблеми не існує. Набір на образотворче відділення починається з шестирічного віку. Петро Антонович Давидюк — вчитель молодий, кілька років тому закінчив Кримське художнє училище. Але сам місцевий, він добре розуміє своїх молодших друзів по мольберту. Тому й залюбки передає їм усе, чого навчився сам. Знає, для митця неабияке значення має колективна оцінка робіт. Готує свою виставку і поряд — дитячу, влаштовує виставки в палаці культури, у школі, на склотарному заводі.

За мольбертами юнь. Односельчани часто зустрічають їх в саду і в полі. Ростуть художники. Ростуть, щоб зобразити на полотні щасливе життя свого покоління, його сонячне майбутнє.